

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 8
“ก้าวข้ามขอบเขตความรู้สู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืน”
วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

การบริหารสถานศึกษาด้วยภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี School Administration through Technological Leadership

ธนาภรณ์ ขาวขำ

โรงเรียนบ้านบางน้ำจืด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

บทคัดย่อ

การบริหารสถานศึกษาด้วยภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีเป็นกระบวนการสำคัญที่มุ่งยกระดับคุณภาพ การศึกษาผ่านการจัดการทรัพยากร บุคลากร และกิจกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืน ผู้บริหารต้องมีทักษะรอบด้านทั้งด้านวิชาการ การจัดการ และภาวะผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรทางการศึกษา โดยเฉพาะในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการภายในองค์กร การพัฒนาบุคลากร และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ และเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการศึกษา ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี ใช้เทคโนโลยีขับเคลื่อนการเรียนรู้ สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาทักษะบุคลากร วัตถุประสงค์มีประสิทธิภาพ และยึดมั่นจริยธรรม การผสมผสานภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีเข้ากับภาวะผู้นำดั้งเดิมจะช่วยยกระดับการจัดการศึกษา นำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จและเติบโตอย่างยั่งยืนท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคม

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี

Abstract

School administration through technological leadership is a critical process aimed at enhancing the quality of education through systematic management of resources, personnel, and activities to achieve sustainable goals. School administrators must possess comprehensive skills in academics, management, and leadership. Technological leadership is pivotal to the success of educational institutions, particularly in the role of school administrators who require knowledge, understanding, and skills in applying information technology to maximize organizational efficiency. This includes managing teaching and learning, internal administration, personnel development, and fostering a culture of learning. To elevate educational effectiveness, school administrators must have a technological

vision, leverage technology to drive learning, support infrastructure, develop personnel skills, measure outcomes efficiently, and uphold ethical standards. Integrating Technological leadership with traditional leadership enables the elevation of educational management, leading institutions toward success and sustainable growth amidst societal changes.

Keywords: School Administration, Technological Leadership

บทนำ

ในยุคที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการในสถานศึกษาจึงไม่สามารถยึดติดอยู่กับแนวคิดแบบเดิมได้อีกต่อไป การเรียนรู้ของนักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียนต้องปรับให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตในการใช้เทคโนโลยี การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) การเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ และการวัดผลด้วยเครื่องมือดิจิทัล ล้วนต้องอาศัยผู้นำที่มีความรู้ ความเข้าใจ และวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยี เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในทุกระดับขององค์กร (Schrum & Levin, 2013) “ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี” (Technological Leadership) จึงไม่ได้หมายถึงเพียงการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลหรือระบบ ICT ในโรงเรียนเท่านั้น แต่ครอบคลุมถึงความสามารถของผู้นำในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล สนับสนุนให้ครูพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล และบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการบริหารจัดการในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ หรือการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้นอกห้องเรียน (Dexter, 2011) ในบริบทของการศึกษาไทย การขับเคลื่อนนโยบายดิจิทัล เช่น โครงการ *Digital Literacy*, การเรียนรู้ผ่านระบบ DLTV และ DEEP รวมถึงนโยบาย *AI for Education* สะท้อนให้เห็นว่าผู้นำสถานศึกษาจะต้องมีบทบาทเชิงรุกในการวางแผน พัฒนา และนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2566) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีบทบาทเชิงรุกในการวางแผนกลยุทธ์ นำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะดิจิทัลสำหรับนักเรียนและบุคลากร นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการใช้เทคโนโลยีเพื่อขับเคลื่อนการเรียนรู้ สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์ดิจิทัล และซอฟต์แวร์การเรียนรู้ รวมถึงพัฒนาทักษะบุคลากรผ่านการอบรมอย่างต่อเนื่อง การวัดผลและประเมินผลด้วยเครื่องมือดิจิทัลที่ทันสมัยยังเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพและสามารถติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนได้อย่างแม่นยำ อย่างไรก็ตาม ความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยี และทักษะดิจิทัลยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หากขาดผู้นำที่มีศักยภาพด้านเทคโนโลยี สถานศึกษาอาจล้าหลัง ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างแท้จริง อีกทั้งยังอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระยะยาว

ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาด้วยภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้สถานศึกษามีความพร้อมต่อการเปลี่ยนผ่านสู่การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลอย่างแท้จริง ผู้เขียนเล็งเห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี และมุ่งหวังว่าบทความนี้จะเป็แนวทางในการพัฒนาและยกระดับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่

การบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดการและดำเนินงานต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สุภค ยมพุก (2558) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการบริหารจัดการโดยมีผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการผลักดันกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา อนุจิรา ปันโย (2565) ขยายความว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การทำงานของผู้บริหารอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาและให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งการบริหารที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องดำเนินการผ่านการวางแผน ควบคุม และจัดการอย่างเป็นระบบ ในส่วนของความสำคัญ อนุจิรา ปันโย (2565) เน้นย้ำว่า การบริหารงานบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากบุคลากรคือทรัพยากรที่มีค่ายิ่ง และสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง การมีบุคลากรที่มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน จะช่วยให้องค์กรมีความมั่นคง เกิดความจงรักภักดี และสามารถขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการจัดการอย่างเป็นระบบที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ และความเข้าใจในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างแท้จริง ผู้บริหารจำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมทั้งด้านวิชาการและภาวะผู้นำ รวมถึงมีทักษะในการวางแผน ควบคุม ประสานงาน และสื่อสารกับบุคลากรในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และนำพาสถานศึกษาไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างยั่งยืน

ภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ ถือเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร โดยเฉพาะในสถานศึกษา เพราะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และทักษะในการบริหาร จะสามารถกำหนดทิศทางขององค์กร สร้างแรงบันดาลใจ และกระตุ้นความร่วมมือจากบุคลากร เพื่อให้สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน บทบาทของผู้นำครอบคลุมทั้งการโน้มน้าว การจูงใจ และการประสานงาน ซึ่งมีผลต่อคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมในปัจจุบัน นักวิชาการหลายท่านได้นิยามภาวะผู้นำในมุมมองที่หลากหลาย โดย ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2561) มองว่าภาวะผู้นำคือกระบวนการที่ผู้นำใช้ในการโน้มน้าวหรือจูงใจบุคคลในองค์กรให้ทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อ

บรรลุปเป้าหมายร่วมกันขององค์การ ขณะที่ วสันต์ชัย สดคมขำ (2563) เน้นถึงอิทธิพลที่มาจากคุณลักษณะภายในของผู้นำ เช่น ความรู้ ประสบการณ์ และคุณธรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการชี้นำผู้อื่นให้บรรลุปเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ด้าน เจษฎา ขวณะไพศาล (2563) ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจและความยินยอมของผู้ตามในการปฏิบัติตามแนวทางของผู้นำเพื่อให้บรรลุปเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน ภาวะผู้นำถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุปเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2561) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำไว้ว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อองค์กรในแง่ของการส่งเสริม การประเมินความสามารถของบุคคล ทั้งที่เป็นผู้นำและผู้ตามเพื่อพิจารณาว่าคุณลักษณะใดที่มีเพียงพอหรือต้องปรับปรุงเพื่อใช้ในการโน้มน้าว จูงใจพนักงานให้ทำงานตามจุดมุ่งหมายและบรรลุปเป้าหมาย ส่วนเดือนใจ สุนกุล (2562) กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำว่า การดำเนินงานในสถานศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้า ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยผู้นำสถานศึกษาที่ดีต้องมีภาวะผู้นำ มีศิลปะในการบริหารงานสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานภายใต้บริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อนำองค์กรให้มีความเจริญก้าวหน้าได้โดยไม่มีปัญหา บรรลุปวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขณะที่ วันชพร แจ่มสกุล และคณะ (2566) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำไว้ว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อผู้บริหารและสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะภาวะผู้นำเป็นเครื่องมือแสดงความสามารถและทักษะของผู้บริหาร ช่วยรวมความรู้ ความสามารถ ประสานความขัดแย้งและจูงใจบุคลากรในสถานศึกษาให้ทุ่มเทความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน เป็นหลักยึดให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุปเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาบรรลุปเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการโน้มน้าว จูงใจ และสร้างความร่วมมือจากบุคลากร ผู้นำที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและทักษะการบริหารจะสามารถนำพาองค์กรให้ก้าวหน้าท่ามกลางความท้าทายได้อย่างยั่งยืน แนวคิดและความสำคัญของภาวะผู้นำจากนักวิชาการเหล่านี้เป็นแนวทางที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการบริหารและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี

ปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในทุกมิติของการดำเนินชีวิต ภาคการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และการบริหารจัดการองค์กรให้ทันสมัย ซึ่งภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาจึงกลายเป็นหัวใจสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ

โดยนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีในหลากหลายมิติ สุนันทา สมใจ (2561) ได้กล่าวว่าภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ควรมีทักษะที่จำเป็นในการบริหารงาน โดยสามารถส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลลัพธ์ขององค์กร พร้อมทั้งมีบทบาท

ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาทิศทางของสถานศึกษา ผ่านการเผยแพร่ วิสัยทัศน์ นโยบาย พันธกิจ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยัง สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีในหมู่ครูและบุคลากรทางการศึกษา อันจะ นำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตามมาตรฐานหลักสูตร ในทำนองเดียวกัน เจษฎา ชวนะไพศาล (2563) ได้อธิบายว่า ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกตามกรอบ มาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โดยต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาบูรณาการในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการจัดหาอุปกรณ์ที่ เหมาะสมและทันสมัย เพื่อให้บุคลากรมีโอกาสเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีในการทำงาน รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน และสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการพัฒนาตนเองอย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งยังต้องพร้อมรับมือกับความ เปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเทคโนโลยี ด้วยบทบาทของการเป็นผู้นำวิสัยทัศน์ ผู้สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุค ดิจิทัล และผู้ขับเคลื่อนองค์กรอย่างเป็นระบบ ในด้านของ วณิชพร แจ่มสกุล และคณะ (2566) ให้ความหมาย ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการปฏิบัติ วิชาชีพ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน โดยมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง รวมถึงสามารถ บูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม ทั้งยังคำนึงถึงจริยธรรม กฎหมาย และผลกระทบทางสังคมในการใช้เทคโนโลยี นิศาชล บำรุงภักดี (2563) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมถึง ความสำคัญของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน และสามารถประยุกต์ใช้ได้หลากหลายสาขา ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจ การแพทย์ อุตสาหกรรม สิ่งแวดล้อม หรือ แม้แต่ในวงการบันเทิง การทหาร และการศึกษา การตระหนักถึงบทบาทและคุณค่าของเทคโนโลยีจึงเป็น สิ่งจำเป็นสำหรับผู้ผู้นำในยุคใหม่ สุตท่าย กัลยวรรธน ตะเกาทอง (2564) ได้เน้นถึงการนำเทคโนโลยีไปบูรณา การในการพัฒนาบุคลากรและทรัพยากรขององค์กร เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคดิจิทัล พร้อมผลักดันให้องค์กรสามารถเติบโตและพัฒนาได้อย่างมั่นคงในอนาคต

ดังนั้น ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำ เทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวิสัยทัศน์ ทักษะ และแนวคิดที่มุ่งพัฒนา องค์กรสู่ความทันสมัย ผู้บริหารต้องสามารถสร้างแรงบันดาลใจ ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกให้บุคลากร ในสถานศึกษาเข้าถึง และใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งคำนึงถึงจริยธรรม กฎหมาย และสังคมใน การใช้เทคโนโลยี โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี

ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแนวคิดสำคัญที่สะท้อนถึงบทบาทและความสามารถของผู้บริหารในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างรอบด้าน โดย ธนภฤต พรหมนันนิก (2560) ได้เสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีไว้ 6 ประการ ได้แก่ ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการองค์กร การสนับสนุนและดำเนินงานด้านเทคโนโลยี การวัดผลและประเมินผลด้วยเทคโนโลยี รวมถึงการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ในทำนองเดียวกัน ชัยัญญาภัค ไยดี (2561) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยเน้นถึงองค์ประกอบหลัก 4 ประการ คือ ความเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ ความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ การพัฒนาอย่างเป็นระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และความเป็นพลเมืองดิจิทัล ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนถึงการสร้างวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ธีัญญา สุขวงศ์ (2563) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีเพิ่มเติมว่า ควรประกอบด้วยภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ การใช้เทคโนโลยีในการบริหาร การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีทั้งในการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล ตลอดจนการยึดมั่นในจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการบริหารงานในยุคปัจจุบันไม่สามารถแยกออกจากการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาการจัดการศึกษา โดยผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์และความรู้เทคโนโลยีเพื่อกำหนดทิศทางทางการศึกษา ใช้เทคโนโลยีบริหารจัดการและส่งเสริมการเรียนรู้ สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาทักษะบุคลากร ใช้เทคโนโลยีวัดผลประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ และยึดมั่นจริยธรรมพร้อมส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัล

การบริหารสถานศึกษาด้วยภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี

จากงานวิจัยและแนวคิดของนักวิชาการ การบริหารสถานศึกษาด้วยภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการทุกมิติขององค์กร โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนและพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน สุนันทา สมใจ (2561) ระบุว่า ผู้บริหารต้องมีทักษะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สร้างวิสัยทัศน์ และบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอน ขณะที่ เจษฎา ชวนะไพศาล (2563) เน้นว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีต้องแสดงออกผ่านพฤติกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานการใช้เทคโนโลยี เช่น การจัดหาอุปกรณ์ที่ทันสมัยและการส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากร นอกจากนี้ กัลยวรรธน ตะเภททอง (2564) ยังชี้ว่า การบริหารด้วยภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีต้องมุ่งพัฒนานวัตกรรมที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล โดยคำนึงถึงจริยธรรมและผลกระทบทางสังคม

ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาด้วยภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อความท้าทายในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการใช้เทคโนโลยี พัฒนาทักษะบุคลากร ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

สรุป

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นการจัดการทรัพยากร บุคลากร และกิจกรรมภายในโรงเรียนให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและยั่งยืน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความสามารถรอบด้าน ทั้งในเชิงวิชาการ การจัดการ และภาวะผู้นำที่เหมาะสมต่อบริบทของสถานศึกษา ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงเป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานภายในองค์กรเป็นไปอย่างราบรื่น ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะสามารถกำหนดทิศทาง สร้างแรงจูงใจ และประสานงานกับบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของสถานศึกษาซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากครูและบุคลากรอื่น ๆ ในการขับเคลื่อนนโยบายและเป้าหมายขององค์กรให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ผู้บริหารที่ดีต้องสามารถเข้าใจบริบทของสังคมและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างลึกซึ้ง เพื่อปรับกลยุทธ์การบริหารให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อทุกมิติของการดำรงชีวิต รวมถึงภาคการศึกษาด้วย การมีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีจึงกลายเป็นทักษะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน ซึ่งภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับกระบวนการบริหารจัดการในทุกกระดับ ทั้งในด้านการเรียนการสอน การบริหารงานบุคคล การจัดการทรัพยากร และการประเมินผล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการศึกษาโดยรวม ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี เข้าใจเทคโนโลยีอย่างถูกต้อง และสามารถถ่ายทอดแนวคิดให้บุคลากรเกิดความเข้าใจและยอมรับ พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง โดยองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีครอบคลุมหลายด้าน โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาการจัดการศึกษา โดยผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์และความรู้เทคโนโลยีเพื่อกำหนดทิศทางการศึกษา ใช้เทคโนโลยีบริหารจัดการและส่งเสริมการเรียนรู้ สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาทักษะบุคลากรใช้เทคโนโลยีวัดผลประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ และยึดมั่นจริยธรรมพร้อมส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัล

กล่าวโดยสรุป ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีจึงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน ผู้บริหารที่สามารถผสมผสานภาวะผู้นำแบบดั้งเดิมเข้ากับความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม จะเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา นำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และเติบโตอย่างยั่งยืนท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในทุกมิติของสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กัลยวรรธน ตะเภททอง. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส
ทักษะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1.
(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เจษฎา ชวนะไพศาล. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่ม
วิทยาเขต ทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2561). ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารองค์กร : แนวคิด ทฤษฎีและกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ
ปัญญาชน.
- ชัยญญาภัค ไยดี. (2561). การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหาร สถานศึกษา.
(วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์).
- เตือนใจ สุนกุล. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ธนกฤต พราหมณ์นง. (2560). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธัญนิชา สุขวงศ์. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 29. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).
อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นิตาชล บำรุงภักดี. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร
สถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร
(วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วันชพร แจ่มสกุล และคณะ. (2566). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามทักษะ
ของครูในจังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท.(ครุศาสตร
มหาบัณฑิต). นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- วสันต์ชัย สดคมขำ. (2563). ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ การบูรณาการเทคโนโลยี
และเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา
สุพรรณบุรี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม.). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนันทา สมใจ. (2561). การบริหารสถานศึกษาด้วยภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี. (วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี).

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 8
“ก้าวข้ามขอบเขตความรู้สู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืน”
วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

-
- สุภัค ยมพุก. (2558). การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 4. (ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบาย AI for Education. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อนุจิรา ปันโย. (2565). การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1. (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา
- Dexter, S. (2011). School technology leadership: Artifacts in systems of practice. *Journal of School Leadership*.
- Schrum, L., & Levin, B. B. (2013). Leadership for 21st century learning: Global perspectives from international experts. *Journal of Educational Leadership*.